

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

נח

(חלק טו שיחה ה)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת נח, ל' תשרי — ו' מרחשון, ה'תשפ"ד (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

נח ה

שמלבד הפירוש הפשוט של „בחרן” – בעיר חרן – כוללת תיבה זו ענין (פירוש) נוסף, הרמז ד„חרון (אף)”. ומה לענין חרון אף ולפסוק דידן? על זה פירש רש”י, שעד אברם הי’ חרון אף של מקום.

אלא שפירוש זה אינו מובן: הלא פירוש רש”י על תיבת בחרן („חרון אף”) מוכרח להתאים לתוכן פסוק זה – והפסוק אינו עוסק באברם, אלא בתרח: „וימת תרח בחרן” – וא”כ לכאורה הי’ לרש”י לקשר את ענין „חרון אף” לתרח⁴, ומפני מה כתב „עד אברם חרון אף”?

ב. והביאור בזה: כיון שבכתוב נאמר „וימת תרח בחרן”, הרי אם נפרש ש„חרון אף” של מקום הי’ על תרח, נצטרך לומר ש„חרון אף” זה הי’ עליו עד שעת מיתתו. אבל אי אפשר לפרש כן, כי לשיטת רש”י⁵ עשה תרח תשובה זמן רב קודם מיתתו.⁶

(4) כבר ד”ק כאן: כי בחרן אף האיל הניתן. (5) לך טו, טו. (וראה רד”ק: ויש דרש אחר שעשה תשובה כו.) וכ”מ פשוטו של מקרא כאן – ע”פ פרש”י (יא, כח) המאורע באור כשדים ולאח”כ נאמר ויקח תרח גו ויצאו אתם מאור כשדים – שהוא ע”ד פרש”י לפני זה (י, יא) במן הארץ ההיא יצא גו.

(6) ראה פרש”י לך שם שבזמן ברית בין הבתרים (כבר) עשה תרח תשובה (ולא שנתבשר אברם עד”כ כבישמעאל שם) והברית הי’ בהיות תרח בן קמ שנים (רש”י בא יב, מ).

א. בסיום פרשתנו, על לשון הכתוב „בחרן”, פירש רש”י: „הנו”י הפוכה”² לומר לך עד אברם חרון אף של מקום (בעולם³).

והנה הפירוש הפשוט בדברי רש”י הוא (לא שהנו”י ההפוכה מורה על כך ש„עד אברם חרון אף של מקום” – דמהי שייכות ענין זה לנו”י הפוכה – כי אם) שהנו”י ההפוכה באה לרמז,

(1) יש מפרשים (מנחת שי. מושב זקנים) דלא קאי על נו”י דחרן, כ”א שיש נו”י הפוכה לאחרי תיבת „חרן”. אבל מ”ש רש”י „הנו”י הפוכה” – בה”א הידיעה – מוכרח שכוונתו להנו”י שבתיבת חרן (וכמ”ש בס’ זכרון (להר”א בקראט הלוי), מהר”ק, ועוד בכוונת רש”י). וראה פרש”י בהעלותך (י, לה) שכשהוא לאחרי התיבה אומר „מלאחריו”.

(2) ראה מנחת שי שאינה „הפוכה” ממש, עיי”ש, ולפי אחד – שהיא כפופה (ולא פשוטה) – אבל בפרש”י א”פ לפרש כן, וכפי שדובר כמ”פ, שרש”י כתב פירושו (גם) בשביל בן ה’ למקרא ולכן מובן שצ”ל בלשון ברור, וגם בנדודי: „הפוכה” – פירושו כפשוטו, השינוי הוא רק זה שנהפכה.

והנה לכאורה עדיין אינו ברור כיון שבזה גופא אפ”ל ב’ אופנים: (א) מימין לשמאל – שהי”ד שבראשה של הנו”י פשוטה הוא על צד ימין (ע”ד מ”ש במחזור ויטרי – בסופו); (ב) מלמעלה למטה – הי”ד הוא בתחתיתו של הקו ואינו, כי לדש”י הפוכה פי’ פשוט – מלמעלה למטה, ועד כדי כך שמספיק כתבו „הפוכה” – ראה פרש”י וירא (יט, כה). ושם מתרץ זה שלא נאמר „כל הערים” והחידוש הוא שבסלע אחד יושבות.

אבל „הנו”י (הפוכה)”, שהיא של תיבת „חרן” (כבהערה הקודמת), היא נו”י סופית כדירה, פשוטה. וראה לקמן ס”ג.

(3) כ”ה בכמה דפוסים. וראה לקמן הערה 7.

(* וי”ל שיטתו של רש”י לפרש כן (ולחלק בין

אינו קשור לתרח ביחוד; ובפרט שעשה תשובה קודם מיתתו?

ועל זה כתב רש"י, "עד אברם כו": הדבר נאמר בשייכות ל"אברם" – היינו לפסוק הבא תיכף לאחר הנו"ן ההפוכה – "ויאמר ה' אל אברם לך לך". כלומר, שבנו"ן ההפוכה בתיבת "בחרן" רומז הכתוב, שעד אברם ה' חרון אף של מקום, וב"ביאתו" של אברם, שהתחיל להאיר* – שהאיר את העולם בעניני אלקות, כמ"ש, "ויקרא שם בשם הוי' א-ל עולם" – נסתלק חרון האף מן העולם.

ג. אמנם עדיין צריך להבין: הן אמת, שתיכף אחר תיבת "בחרן" בא הפסוק, "ויאמר ה' אל אברם גו" – אבל מכל מקום קשה לפרש שהנו"ן ההפוכה ד"בחרן" נמשכת אחר הפסוק שלאחריו?¹⁰

והביאור בזה: נו"ן פשוטה היא אות (סופית) המדגישה קץ וסוף (דתיבה), ובין האותיות הסופיות גופא צורתה¹¹ כקו ארוך המפריד בין ב' צדדים, ובאופן של הפסק גמור. שהרי בנו"ן פשוטה¹² אין כל פתח לעבור דרכו מצד

ולכן הוכרח רש"י לפרש, שחרון אף של מקום, המרומז בפסוק זה, אינו בשייכות לתרח, אלא הכוונה היא ל"חרון אף" של הקב"ה שהי' בעולם בכלל?¹³

אלא שעפ"ז קשה: אם כן, איזו שייכות יש בין "חרון אף" בעולם לפסוק "וימת תרח בחרן" – הלא חרון האף

ומה שפירש"י בד"ה "וימת תרח בחרן" – שלא יהא הדבר מפורסם לכל ויאמרו לא קיים אברהם כבוד אביו .. שהרשעים אף בחייהם קרויים מתים כו", היינו שאז ה' רשע** – והרי לפי פרש"י הנ"ל כבר עשה תשובה לפני כשהי' אברהם בן שבעים שנה; ולאידך: ע"פ פרש"י שתרע עשה תשובה למה נצטווה אברהם, לך לך גו מבית אביך?

וי"ל בהקדים התמי': כיון שתרע עשה תשובה: (1) למה נתעכב (תרח) בחרן? (2) למה לא נזרק (ע"י נמרוד) לכבשן כמו הרן? ועכצ"ל – שהי' תשובתו בחשאי [ועד"ז בנוגע לאשור וכו' (ראה הערה הקודמת)].

ועפ"ז גם יומתק ל' רש"י "שלא יהא הדבר מפורסם לכל ויאמרו וכו'".

ויש להאריך בכהנ"ל. וראה לקו"ש ח"ה ע' 307 ואילך ככ"ז באו"א.

(7) בפרט להגירסא (ראה לעיל הערה (3) "חרון כו' בעולם".

אבל גם אם לא גרסינן תיבת "בעולם" – צ"ל שכוונת רש"י היא שה"חרון אף של מקום" לא ה' על תרח, כ"א על הדור בכללותו, כיון שלא העתיק רש"י בתחילת הדיבור תיבת "תרח" (רק "בחרן").

תרח וישמעאל) הוא מהנאמר כאן ויצאו אתם מאור כשדים, וכבהערה הקודמת.

** אם גרסינן, "ועוד" (כברמב"ן) לכאור רק לפי פ"י השני ה' רשע. אבל מפשטות ל' רש"י ("ועוד שהרשעים" ולא כ' "ועוד שהי' רשע כו") משמע שפ"י השני לא פליג על פ"י הא' אם ה' רשע, אלא רק בהטעם למה קראו הכתוב מות.

(8) שמו"ר פט"ו, כו. וראה ב"ר פ"ב, ג.
(9) וירא כא, לג. וראה ג"כ פרש"י יב, ה. ולהעיר מפרשתנו יא, כט: שכתת את צלמיו.
(10) גם את"ל (כנ"ל הערה (1) דפירוש "נו"ן הפוכה" הוא שישנו נו"ן לאחרי תיבת "בחרן", אינו מובן – שהרי נו"ן זה מרמז דהפירוש של "חרן" הוא מל' חרון אף.
(11) ראה פרש"י (ב, ד) שלמדים מצורת האותיות.
(12) ואף שכ"ה גם באותיות הסופיות "ך", "ף", "ץ" – הרי באותיות הנ"ל יש ציור נוסף על הקו, שזה מורה שיש בהן עוד תוכן בהוספה

„רימת תרח בחרן“ – ומיתתו של תרח (כפירוש רש"י בדיבור שלפני זה) היתה למעלה מס' שנה אחר בואו של אברם לארץ כנען – ובכך לא הי' רש"י יכול לפרש שעד מיתת תרח נמשך חרון אף של מקום בעולם, כי משעה שבא אברם והאיר העולם (לכל הפחות – ס' שנה קודם מיתת תרח) כבר נפסק חרון האף.

ולכן דייק רש"י וכתב „עד אברם כו“ – דבזה מודגש שהפסק הנו"ן, דחרון האף, אף שהוא נרמז בסיום הפרשה, אינו קשור לזמן ד„וימת תרח“, אלא לכללות הזמן של סיום התקופה ד„עד אברם“, דהיינו תחילת תקופת אברם בסדר עשרת הדורות.

ה. אבל עדיין דורש ביאור: מאיזה טעם הוצרך הכתוב מעיקרא להודיענו (ע"י נו"ן הפוכה) שבמשך עשרת הדורות עד אברם הי' חרון אף של מקום בעולם – הלא זהו דבר המובן מעצמו: כיון שהרבו לחטוא, עבדו עבודה זרה¹⁵ וכו', מובן¹⁶ שהקב"ה לא הי' שבע רצון מהנהגתם, והי' חרון אף של מקום בעולם?

והביאור בזה: כאשר לומדים בפרשה אודות בני הדורות הללו ורואים שהאריכו ימים הרבה יותר מק"כ שנה¹⁷, קשה להבין: איך יתכן שרשעים יאריכו ימים עד כדי כך?

ועל כן יכולה לעלות סברה, שאף שחטאו, הנה פרט מסוים בהנהגתם

זה זולתו (בדומה לפתח שיש בקו"ף, לדוגמא, בין הרי"ש לקו).

ומזה ששינתה התורה דוקא הנו"ן ד„בחרן“ כדי להורות על חרון אף,

ויתירה מזו – ששינתה רק את הנו"ן, אף שלכאורה הי' צריך לשנות את כל התיבה – שהיא תיבת חרון (ובפרט שנכתבה בכ"מ בתורה¹³ חסר ו"א¹⁴),

הרי זו ראי' שבה בשעה רומז הדבר שחרון האף נפסק בסוף הפרשה¹⁴. ולכן פירש רש"י „עד אברם חרון אף כו“ – וכאן נפסק.

ד. אבל עדיין יש מקום לשאול: אף שהנו"ן רומזת על הפסק בין ב' צדדים – ובענינו: בין סיום פ' נח והתחלת פ' לך – הרי הפסק זה יש ב' אופנים (לתארי: א) שה„חרון אף“ הי' עד סיום התקופה דפ' נח – הצד החיובי, שעד אז נמשך חרון האף; ב) שה„חרון אף“ הי' עד התקופה דפ' לך – הצד השלילי, שאז נפסק חרון האף.

וכיון שפירוש רש"י הוא על תיבת „בחרן“, לכאורה הוה לי' למימר (כאופן הא') שה„חרון אף“ נמשך עד סיום התקופה דפ' נח – ומפני מה כתב רש"י „עד אברם כו“, באופן שההדגשה היא על הפסק (והביטול) דה„חרון אף“?

אבל באמת אין זו קושיא כלל: (התקופה ד)פ' נח מסתיימת בפסוק

להתוכן של „הפסק“; משא"כ באות נו"ן פשוטה שאינה רק קו ארוך, היינו שזהו כל תוכנה.

(13) בשלח טו, ז. ועוד.

(14) וראה ברש"י כתי: לומר לך עד כאן עד

אברם כו'.

(15) פרש"י ד, כו. י. ט. ועוד.

(16) במכש"כ וק"ו מחטא עץ הדעת, ענין

קין וכו'.

(17) להעיר ממש"נ (בראשית ו, ג) „והיו ימיו

מאה ועשרים שנה“. אבל ראה פרש"י שם.

מצא חן בעיני הקב"ה (מצד איזה טעם שהוא – לדוגמא: עם אחד ושפה אחת לכולם, שלום; כבוד אב – כדברי רש"י כאן) והי' הקב"ה שבע רצון מהם – וזאת שולל הכתוב ע"י נו"ן הפוכה, להורות, שלא זו בלבד שלא הי' הקב"ה מרוצה מהם, אלא אדרבה: הי' חרון אף של מקום. ומה שזכו לאריכות ימים כזו, הרי זה לפי שכך עלה ברצונו של הקב"ה, ואין אנו יודעים טעם הדבר¹⁸.

איתא בדברי רז"ל²⁰ שכ"ו דורות שקודם מתן תורה היו ניוזנין בחסדו של הקב"ה. ומבואר בחסידות²¹, שדורות אלו היו ניוזנין ממדריגת החסד שלמעלה מהשתלשלות, ששם „אם חטאת גו' ורכו פשעך מה תעשה לו אם צדקת מה תתן לו גו"²², היינו, שזוהי דרגא שלמעלה מתפיסת מקום למצוות ועבירות²³. ולכן אפילו עוברי עבירות יכולים לקבל חיות משם^{23*}.

67

או יש לפרש (ע"ד הפשט): מובן בשכל שאדם הראשון יצור כפיו של הקב"ה צריך להאריך ימים יותר מכולם (לולא חטא עץ הדעת), וככל שהדורות מתרחקים והולכים, הנה ככלל, נחלשים ומתקרבים לאריכות ימים של דורותינו.

וכשם שישנו חילוק כללי בין כ"ו דורות שקודם מתן תורה לדורות שאחר מתן תורה, על דרך זה ישנו גם חילוק פרטי בכ"ו דורות גופא: כ' דורות הראשונים, לפני „שני אלפים תורה"²⁴, הי' אצלם הענין דניזונין בחסדו של הקב"ה יותר מאשר בו' דורות האחרונים²⁵.

ו. הגם שבפירוש, ע"ד הפשט לא ביאר רש"י כאן טעם, מפני מה האריכו ימים אותם עשרה (עשרים) דורות, הרי הוא רומז לזה על פי דרך הסוד שבתורה; וכמו שכבר נתבאר כמה וכמה פעמים, שבפירוש רש"י טמון „יינה של תורה"¹⁹ (פנימיות התורה).

(20) פסחים קי"א, א.

(21) אוה"ת בראשית רפת, א. קונ' ומעין מאמר ח' ואילך. וראה בארוכה ד"ה ויהי בשלח בסה"מ תקס"ב (ע' קמו), תו"א, תו"ח ואוה"ת (ע' ססג). ועוד.

(22) איוב לה, וז'.

(23) אף שאאפ"ל שמעשה התחתונים אין להם שום תפיסת מקום (כדמוכח מזה גופא שהי' „חרון אף של מקום"; וכן מעונישי דור המבול וההפלגה. וראה בארוכה תו"ח שם) – בכ"ו „מוותרים להם ביתר מכפי המדה והדין והמשפט כו" (תו"ח שם). (23*) ראה תקו"ז (ת"ע בסופו. וראה לקו"ת ברכה צג, ריש ע"ב) דאריכות ימים דדורות הראשונים היא מבחי' אר"ך אגפ"ו.

(24) סנהדרין צז, סע"א. ע"ז ט, א.

(25) ראה אוה"ת בראשית שם. ולהעיר, דבמשנה אבות (פ"ה מ"ב) עשרה דורות כו' עשרה דורות מנח ועד אברהם כו' להודיע כמה ארך אפים לפניו – שהפי' בזה הוא (כמבואר במקומות שבהערה 21) שקבלו מבחי' „ארך אפים" שלמע' מהשתל' – כולל רק עד אברהם. וראה תקו"ז שם

(18) ופשט שאין רש"י צריך לתרץ „למה דרך רשעים צלחה" (אבל צריך לשלול פ' מוטעה בהפרשה לומר שלא הי' חרון אף כו'). ועוד י"ל שגם קושית „מדוע דרך כו" מתורצת ע"י ההודעה שהי' „חרון אף בעולם", כי פשוט שהחרון כו' מביא עונשין בעולם (אף שלא נתפרשו – ראה פרש"י לעיל ד, טו, ה, כט). ובבלא"כ צל"פ כן וגם ע"ד הפשט ופשטו ש"מ

דאם לא תאמר כן – מהו תוכן הענין דחרון אף בעולם?

(19) היום יום ע' כד.

שהגרון יבש, וממילא אין הקול יוצא מהגרון כדבעי.

והחילוק בין ב' הענינים:

ה"גרון" הוא ממוצע בין הראש והמוח ללב³². דהיינו, שהשפעה מהשכל שבמוח היורדת למדות שבלב עוברת דרך הגרון; ובשעה שהגרון הוא במצב של "נחר גרוני", אינו מניח להשפעת השכל לירד ללב. משא"כ האף גבוה מהגרון, והענין ד"אף" הוא למעלה מחכמה, דחכמה היא ראשית ההשתלשלות, אבל ריח עולה ומגיע עד למעלה מהשתלשלות³³.

וזהו שדייק רש"י בכתוב דידן וכתב "חרון אף": אין הכוונה כאן לחרן מלשון נחר גרוני, דכיון שהנדון כאן הוא הדורות שלפני שני אלפים תורה, שהיו ניזונים מחסד שלמעלה מהשתלשלות (למעלה מהחכמה) –

(32) לקו"ת שם. תו"א ותו"ח וראו (ביאור לד"ה לכן אמור). ובכ"מ.

(33) ד"ה והריחו תקט"ב (ע' סד). לקו"ת מסעי צ, ד. שה"ש לג, א. ובכ"מ. וראה אד"ר קל, ב. אד"ז רפט, א. רצד, א.

וראה שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו (פי"ג ופכ"ה), וד"ה והוא כחתן תרנ"ז (פי"א ואילך) דיש ב' בחי' בריח: (א) ריח דקרבות שהוא ע"ד ריח המאכל (השייך לפה); (ב) ריח דקטורת (שעליו נאמר (ברכה לג, י) "ישימו קטורה באפ"ד" (*אף)) – שהוא ריח שהנשמה הנהיית ממנו, בחי' עצם הנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף.

(* וראה לקו"ש ח"ה ע' 402 (בהערה 102), דבפרטות, בריח עצמו: ריח דקרבות הוא בנקב הימיני (חיין), ודקטורת – בשמאלי (חיין דחיין), עיי"ש. אבל בסידור שער התפילין (ט, ג) משמע ד"חרון אף" לא שייך לענין הריח שבאף (נקב השמאלי, בחי' חיי דחיין), אלא לענין נשימה שבו (נקב הימיני, בחי' חייין). ואכ"מ.

וענין זה מרומז בדברי רש"י "חרון אף" – דלכאורה יש לשאול: למה לי לרש"י להוסיף תיבת "אף"? הרי מה שנוגע לביאור הוא רק תיבת "חרון" לחוד, שהיא הפירוש לרמז ד"חרן"²⁶.

אלא שבתיבת "אף" מרומז ענין זה שהיו ניזונים בחסדו של הקב"ה, בחי' חסד שלמעלה מהשתלשלות – שכן "אף" מורה על בחי' אור שלמעלה מהשתלשלות, כדלהלן.

ז. בפרשת בשלח כתב רש"י²⁷ שחרן הוא מגזרת "חרה"; ותיבת "חרה" מצינו לא רק גבי אף (חרון אף)²⁸, כי אם גם בשייכות ל"גרון", כמ"ש²⁹ "נחר גרוני", וכפירוש רש"י ש"נחר" הוא מלשון "חרה" (יבש גרוני).

וגם בענין ד"חרן" ישנם ב' פירושים (אלו: א) כפירוש רש"י כאן: חרון אף של מקום; (ב) חרון (עם הכולל) בגימטריא גרון³⁰ – וחרן (אותיות נחר) מרמז על הענין ד"נחר גרוני"³¹,

(בנוגע לאריכות ימים) ובגין דא באברהם אתמר כו'. וראה שם לפני"ב ה' הנוסחאות – "ומאברהם או "ומנח" (ובלקו"ת שם – "עד נח").

(26) לכא' ה' אפשר לתרץ ע"פ מ"ש רש"י בבשלח (טו, ח): כשאדם כועס יוצא רוח מנחיריו כו' וכל אף וחרון שבמקרא אני אומר כן חרה אף כו' – אבל עדיין אינו מובן כ"כ (נוסף לזה שהתלמיד עדיין לא למד פ' בשלח): כדי להדגיש ד"חרן" מלשון חרון, ה' מתאים יותר לכתוב חרון (ולא חרון אף).

(27) שם.

(28) כפרש"י שם.

(29) תהלים סט, ד.

(30) לקו"ת להאריז"ל ר"פ ויצא. פ' וישב. תו"א וראו נח, ג. ועוד.

(31) לקו"ת שם פ' וישב. תו"א ויצא כא, ג. ועוד.

69 רק כשהאור נשאר בבחי' מקיף, משא"כ כשאור המקיף נמשך בפנימיות, ההשפעה ממנו נמשכת רק בקדושה.

ודבר זה מרומז בנו"ן פשוטה, שמצינו בה ב' ענינים הפכיים מן הקצה אל הקצה³⁸: א) מספר נו"ן מורה על שער הנו"ן שלמעלה מהשתלשלות³⁹. ב) ציור ותמונת האות⁴⁰, שיש לה רגל ארוכה, מורה על המשכה למטה מטה⁴¹.

והיינו, שהענין דנו"ן פשוטה הוא המשכת האור שלמעלה מהשתלשלות, "מעלה עד אין קץ", ב"מטה עד אין תכלית". דעי"ז מתבטלת יניקת הקליפות, וההשפעה באה לבחי' הקדושה בלבד.

וכמבאר בלקוטי תורה⁴² בענין הנו"ן פשוטה שב, ובו תדבקו⁴³, שיש להמשיך את תכלית העילוי ד, ובו תדבקו" למטה מטה, עד שגם בחי' עשי' תהי', כולו קודש לה"י שאז, "לא יהי' יניקה לסט"א וחיצונים כלל".

ושני אלפים תורה הן הקדמה והכנה לשני אלפים ימות המשיח, שאז יומשכו כל המקיפים דעתה

ממילא אין נוגע כאן מצב הגרון, להיותו ממוצע בין החכמה למה שלמטה ממנה; ולכן הדגיש רש"י "חרון אף", המורה על בחי' האור שלמעלה מהשתלשלות.

ועל זה כתב רש"י, שסדר הנהגה כזה, שעוברי רצונו מקבלים השפעה מלמעלה מהשתלשלות, הי' רק "עד אברם", משום שזאת הנהגה דשני אלפים תהו; אבל משעה שהתחילו שני אלפים תורה, נפסק ה"חרון אף" – ההשפעה מלמעלה מהשתלשלות, ואז היתה ההתחלה דהמדידה ע"פ תורה, שכל ההשפעות צריכים לבוא ע"פ החשבון דשכל התורה³⁴.

ח. וזהו גם הביאור והטעם הפנימי לכך שענין "עד אברם חרון אף של מקום" מרומז דוקא בשינוי דנו"ן פשוטה³⁵:

בעת התחלת שני אלפים תורה, שראשיתם בימי אברהם אבינו³⁶, נמשך אור המקיף בפנימיות, ובשעה שהאור שלמעלה מהשתלשלות נמשך בפנימיות, אין יכולה להיות ממנו יניקה לחיצונים;

וכידוע³⁷, שמבחי' המקיף שלמעלה מהשתלשלות יכולות הקליפות לינוק

38 אוה"ת ראה ע' תרפא. ביאורו"ז להצ"צ ע' תנט.

39 ראה אוה"ת וביאורו"ז שם דנו"ן פשוטה (דוקא) הוא שער הנו"ן.

40 ראה שעהיוה"א (פי"א. פי"ב בהגהה) דתמונת האותיות מורה על ציור ההמשכה כו'.

41 תו"א קי, ג. לקו"ת ראה כ, סע"ב. ביאורו"ז בהעלותך ז, א. מקומות שבהערה 38. ועוד.

42 שם. וראה אוה"ת וביאורו"ז (להצ"צ) שם, שהמשכה למטה מטה המרומזת בנו"ן פשוטה, היא מצד גילוי שער הנו"ן שבו.

43 ראה יג, ה.

34 ראה אוה"ת בראשית שבהערה 21 לענין ב' אלפים תורה. וראה בארוכה מקומות שבהערה הנ"ל.

35 להעיר מבחי' כאן, דנו"ן הפוכה, "יורה על התהו, ועד כאן נמנים שני אלפים תהו ומאברהם ואילך נמנים שני אלפים תורה וכו'". 36 ע"ז שם.

37 תו"א ויחי (קג, ד) ד"ה ואני נתתי לך (וביאורו – באוה"ת תכט, א ואילך). תו"ח שמות (ד"ה ויאמר גו' למיילדות העבריות). ד"ה נ"ח תרנ"ט. ויגש תש"ד, ועוד.

בפנימיות⁴⁴, וממילא יקויים (כמו משיח צדקנו⁴⁶ בקרוב ממש.

שמסיים בלקוטי תורה שם) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ⁴⁵ בביאת

(משיחת ש"פ נח תשכ"ז)

46) שהוא בחי' מקיף ובחי' פני'. משמונה נסיכים ומבחי' רועה** (תו"א לד, א ואילך. יהל אור ע' תרטז), מלך ורב (סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג).

44) וימשכו שמים חדשים, מקיפים חדשים* (ונעלים יותר, שאין שייך בהם יניקה ללעומ"ז).
45) זכרי' יג, ב.

** (ובש"ס (סוכה נב, ב) נחשב בנסיכים – י"ל מפני שזהו העיקר בו.

* ד"ה כי כאשר השמים (לקו"ת בסופו. ועוד).

